

Ett vakande öga på ogräsen i fält

Långt från målet. Det är inte så här vi önskar att ogrässituationen i ett Conviso Smart-fält ska se ut, men när mällan och pilörten misstänks vara resistent, riskerar verkligheten att missa målet.

Det står faktiskt inte still. I december blev en helt ny herbicid i sockerbetor godkänd och det är inte omöjligt att det kan komma ytterligare någon ny eller nygammal produkt inom några år. Samtidigt hänger det fortsatt mörka moln över framtiden för fenmediefam, Betanal, inom EU.

Men, vi befinner oss inte i framtiden ännu, utan vi får först och främst fokusera på nutid och kommande odlingsäsong. Det är fortsatt så att Conviso Smart kommer att ha en mycket stor andel av arealen, likvärdig med 2025 och då någonstans mellan 65–70 procent.

Lärdomar från 2025

Som vi skrivit om i tidigare nummer av Betodlaren dök det under 2025 upp ett större antal

fält där ogräseffekten i Conviso Smart inte var tillfredsställande. Totalt sett utgör problemfälten en klar minoritet, men det klämtar ändå en tydlig varningsklocka.

De arter du som odlare verkligen måste ha extra koll på i Conviso Smart är svinmålla, våtarv, molke, veronika och pilört, men även vallmo, baldersbrå, fårtunga och gråbo.

När allt fungerar som det ska, är målla, våtarv, pilört, vallmo och baldersbrå egentligen inga ogräs som orsakar några problem i Conviso Smart. Har du däremot kvarvarande plantor av dessa arter, som tydligt överlevt bekämpningen är risken hög att det finns resistensproblem i fältet.

Finns det i stället överlevande veronika, gråbo, fårtunga och kanske också vägmålla och näva är det snarare grund-

effekten av Conviso One som är lite sämre på de arterna. I fallet med veronika är det stor risk att första behandlingen kommer för sent. Har veronikan börjat få örtblad är min erfarenhet, att den genast blir mer svårbeämpad. Tillsats av högre doser Betanal hjälper något, men inte tillräckligt om timingen är fel och veronikorna många.

Obs på molke

Under senare år har molke (mjölkdistel) seglat upp som ett ökande problem i Conviso Smart. Det finns flera arter som kan vara aktuella. Åkermolke är flerårig, precis som exempelvis åkertistel, och blossar normalt sett inte plötsligt upp över stora delar av ett fält. Kålmolke är en ettårig och rimligt vanlig art i samma släkte. Ettårig och fröspriden är också svinmolke. Mitt intryck är att det

är just svinmolke, som har fått en kraftig uppförökning och spridning under senare år. Mig veterligen ställer den inte till några problem i andra grödor än i Conviso Smart, men uppenbart uppförökas den någon annanstans i växtföljden också.

Den har exempelvis områdesvis blivit vanlig i spannmålsstubb. En tur i landskapet några veckor efter tröskning kan ge tydliga indikationer på var svinmolken kan bli ett problem i kommande Conviso Smart-fält. Inte för att just de plantor som syns i stubben blir något bekymmer, utan som ett tecken på ett betydande fröföråd i marken. Personligen skulle jag faktiskt vara tveksam till att så Conviso Smart-betor i ett fält där det fanns mycket molke i stubben i höstas. I en konventionell ogrässtrategi i sockerbetor utgör svinmolke normalt inget problem, men det återkommer vi till längre fram i artikeln.

Nyhetsfronten

Som nämnades i ingressen registrerades en ny ogräsprodukt i sockerbetor strax innan jul. Rinpode heter produkten, med det verksamma ämnet florpyrauxifen, och den kommer från Corteva. Den tillhör verknings sättet auxinliknande ämnen, precis som MCPA, Matrigon, Starane med flera, men i en egen undergrupp som kallas för arylpikolinater dit även halauxifen i exempelvis Belkar och Zypar klassas.

Nu kom nog registreringen av Rinpode lite tidigare än vad Corteva hade förväntat sig, så

Upstickaren svinmolke. En föraning kring förekomsten av molke i ett fält kan mycket väl komma från en koll i spannmålsstubben. Här passar inte Conviso Smart.

det blir inte någon marknadsföring eller försäljning av produkten i Sverige under 2026, utan först 2027. Det passar försöksmässigt också bra, eftersom den heller inte funnits med i några officiella svenska försök tidigare. Generellt tror jag inte vi ska räkna med att den är särskilt bredverkande utan behöver ingå i en strategi, men arter som svinmålla och vildpersilja ska den enligt uppgift vara bra på liksom snärjmåra, däremot tyvärr inte raps.

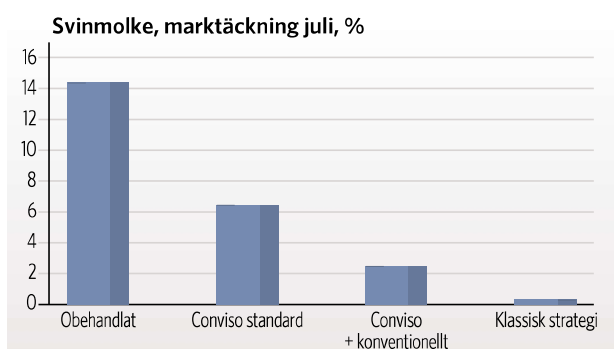
När det gäller bekämpning av raps får vi i stället hoppas på en framtida registrering av produkter innehållande lenacil. Produktnamnet Venzar klingar kanske bekant för någon som odlade betor på 80-talet. Efter ett förnyat och långt godkännande på EU-nivå under 2025 kan den möjligen åter bli aktuell i svenska sockerbetsfält framöver?

Försöksnytt

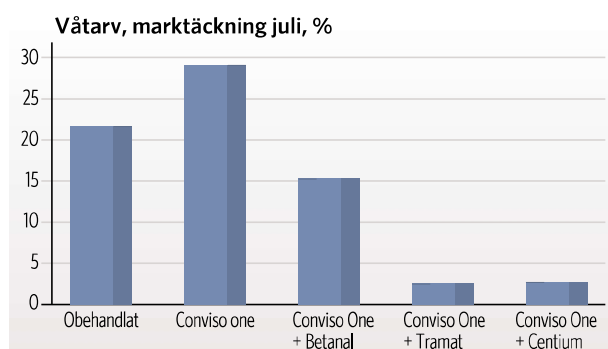
Nytt för våra ordinarie strategiförsök när det gäller ogräs i

sockerbetor 2025, var att alla försöken placerades i Conviso Smart. På så vis fanns möjligheten att testa allt från helt konventionella strategier, över de ordinarie Conviso Smart-strategierna med tillsats av Betanal, men också mer kombinerade varianter. I de kombinerade strategierna halverades mängden Conviso One, men i stället fylldes det på med mer konventionella produkter. Bekämpningen påbörjades då också tidigare, antingen med Centium innan uppkomst eller med en första ordinarie behandling med Goltix, Betanal och Trammat i hjärtbladstadiet.

Generellt kan sägas att alla strategier, möjligen med något undantag, genomsnittligt hanterade ogräsen likvärdigt. Det som dock var tydligt var att strategier innehållande Conviso One, oavsett dosering, gav en bättre effekt på målla. Det omvända gällde för veronika och svinmolke. Där var det i stället de konventionella strategierna som gjorde ett klart bättre

Problem med svinmolke. Då är en klassisk ogrässtrategi det bästa bote-medlet. Serien 536 Holmby, 2025.

Förstärkt med Centium och Trammat. Förvisso bara resultat från ett försök, men en tydlig bild kring att ALS-resistent våtarv behöver hanteras enligt särskild ordning i Conviso Smart. Serien 595, Hasslarp 2025.

jobb. Nu ska det inte dras några stora växlar på ett års försök, varav två av tre platser dessutom med relativt lite ogräs, men effektmässigt har det åtminstone inte varit en nackdel att halvera mängden Conviso One och i stället komplettera med mer traditionella produkter. En kombinerad strategi ger oss också möjligheten att på ett bättre sätt anpassa insatserna efter de faktiska fältförhållandena och, så länge effekten är god, hanteras då även resistensrisken på ett bättre sätt.

Resistent våtarv

I en annan försöksserie, som egentligen syftar till att titta på olika strategier mot renkavle i Conviso Smart, råkade ett av försöken hamna på en plats där det blev problem att hantera våtarv.

Med mycket stor sannolikhet rör det sig om ALS-resistent våtarv. Det var till och med så att där var mer våtarv kvar i referensledet, Conviso One och olja, än i obehandlat. Förstärkt med Betanal såg det något bättre ut, men tydligt bättre blev det först vid tillsats av Trammat eller Centium.

Förstärkt strategi

Som Conviso Smart säljs och marknadsförs idag är flexibiliteten och anpassningsmöjligheten till faktiska fältförhållanden tämligen begränsad. För att hantera exempelvis molke och ALS-resistent våtarv, målla eller pilört är det däremot tydligt att strategin behöver ändras eller förstärkas. Egentligen är då den bästa strategin antagligen att inte odla några Conviso Smart-betor alls. Nu ser nuvarande verklighet som bekant inte riktigt sådan ut, men för att hantera problematiken ovan räcker det i vilket fall som helst inte att enbart behandla två gånger med Conviso One och Betanal.

Finns det minsta risk eller misstanke kring resistent våtarv i fältet är huvudspåret att göra en behandling med Centium innan uppkomst. Beroende av hur det sedan ser ut i fältet kompletteras därefter grundbehandlingen bestående av Conviso One och Betanal med en högre dos Trammat/Ethosat och kanske också ytterligare Centium.

När det däremot kommer till bekymmer med arter som svin-

molke, svinmålla, pilört, baldersbrå och för den delen också veronika, är min bästa bedömning för stunden att det då behövs mer av traditionell kemi. Inte nödvändigtvis Centium, men väl en ordinarie bekämpning i hjärtbladstadiet med Goltix, Betanal och Trammat innan den första behandlingen med Conviso One (och Betanal). Om det därefter exempelvis behövs ytterligare mer Goltix, eller det klarar sig med en andra behandling med Conviso One och Betanal får helt enkelt situationen i det aktuella fältet avgöra.

Som synes tenderar den tänkta motorvägen, som vi kallar Conviso Smart, att fyllas på med diverse stickspår och omdirigeringar av trafiken. Förhoppningsvis kommer vi upp på motorvägen igen, men för att fortsätta på metafor-spåret, så kommer det inte att ske utan en anpassning av både hastighet och byggande av fler filer. Fler behandlingar, inklusive mekaniska insatser och fler verkningssätt alltså.

Rikard Andersson
NBR Nordic Beet Research

